

LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖ TARYBA

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2021-11-30 Nr. TTP-15

Vilnius

Posėdis įvyko 2021-11-30.

Posėdžio pirmininkas Vytautas Šilinskas

Posėdžio sekretorė Valda Pranckuvienė

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Alminas Mačiulis – Vyriausybės kanclerio pavaduotojas, Aušra Gratulevičienė – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės patarėja, Vytautas Šilinskas – socialinės apsaugos ir darbo viceministras, Vita Baliukevičienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vedėja, Martynas Šiurkus – socialinės apsaugos ir darbo ministrės patarėjas, Gediminas Norkūnas – finansų viceministras.

Profesinių sąjungų atstovai: Kristina Krupavičienė – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkė, Rimtautas Ramanauskas – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkės pavaduotojas, Ričardas Garuolis – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ generalinis sekretorius, Inga Ruginienė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininkė, Aleksandras Posochovas – Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas, Dalia Jakutavičė – Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijos pirmininkė, Kęstutis Juknis – Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ pirmininkas, Rūta Andriuškevičienė – Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ komiteto narė.

Darbdavių organizacijų atstovai: Emilis Ruželė – asociacijos „Investors’ Forum“ Politikos ir korporatyvinių reikalų vadovas, Aurelija Gabrielė Maldutytė – Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidiumo narė, Artūras Telmentas – Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos LINAVA Prezidiumo narys, Sigitas Gailiūnas – Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos prezidentas, Gediminas Rainys – Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos patarėjas ekonomikos klausimais.

Kiti asmenys: Rasa Budbergytė – Lietuvos Respublikos Seimo narė, Mindaugas Lingė – Lietuvos Respublikos Seimo narys, Eglė Neciunskienė – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės vadovė, Živilė Gudlevičienė – Ministro pirmininko patarėja sveikatos apsaugos ir neįgalųjų klausimais, Odeta Vitkūnienė – Sveikatos apsaugos ministerijos Asmens sveikatos departamento direktorė, Edita Laurinavičienė – Sveikatos apsaugos ministerijos Europos Sąjungos paramos skyriaus vedėja, Diana Smaliukaitė – Sveikatos apsaugos ministerijos Strateginio planavimo ir valdymo skyriaus patarėja, Egidija Roževič – Sveikatos apsaugos ministerijos Strateginio planavimo ir valdymo skyriaus vyriausioji specialistė, Rasa Tamulevičiūtė – Vidaus reikalų ministerijos Regioninės politikos grupės vadovė, Andrius Valickas – Vidaus reikalų ministerijos Regioninės politikos grupės vyresnysis patarėjas, Giedrė Mikalauskiene – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šeimos ir vaiko teisių apsaugos grupės vyresnioji patarėja, Jelena Polijančuk – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyresnioji patarėja, Monika Gabalytė – asociacijos „Investors’ Forum“ analitikė, Akvilė Razumienė – Lietuvos verslo konfederacijos patarėja-teisininkė, Ramunė Motiejūnaitė-Pekkinen – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos Viešųjų ryšių specialistė, Raimondas Tamošauskas – Lietuvos maistinių profesinės sąjungos pirmininkas, Evelina Šilinytė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos teisininkė, Eigilė Čygaitė-Elzbergienė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos Verslo aplinkos ir ekonomikos departamento ekspertė, Jolanta Keburienė – Ukmergės Pirminės sveikatos priežiūros centro profesinės sąjungos „Solidarumas“ vadovė, Regina Jarošienė – Nacionalinio vėžio instituto darbuotojų profesinės sąjungos vadovė, Mantas Stanžys – Respublikinės jungtinės profesinės

sąjungos teisininkas, Vaida Kalinkaitė-Matuliauskienė – LRT.lt redaktorė, Ignas Jačauskas – BNS redaktorius, Erika Alonderytė – BNS redaktorė, Martynas Žilionis – TV3.lt žurnalistas.

Darbotvarkė.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės dėl Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIVP-845 siūlomo teisinio reguliavimo (po svarstymo Darbo santykių komisijos posėdyje).

2. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimo dėl Darbo kodekso 112 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIVP-843 siūlomo teisinio reguliavimo (po svarstymo Darbo santykių komisijos posėdyje).

3. Dėl Trišalės tarybos išvadų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui (Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. rugsėjo 22 d. sprendimas Nr. SV-S-197 „Dėl įstatymų projektų išvadų“):

3.1. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 52 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-210 (2) (po svarstymo Darbo santykių komisijos posėdyje).

3.2. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-784 (po svarstymo Darbo santykių komisijos posėdyje).

4. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimas dėl Darbo kodekso 217 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-928 ir Darbo kodekso 47 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1024 teisinio reguliavimo.

5. Dėl sveikatos sistemos reformos.

6. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės dėl Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIVP-845 siūlomo teisinio reguliavimo.

Aurelija Maldutytė informavo, kad Trišalės tarybos pavedimu įvyko du Darbo santykių komisijos posėdžiai: lapkričio 11 d. ir lapkričio 16 d. Nurodė, kad kai kuriais klausimais galutinė pozicija buvo suformuluota lapkričio 16 d. Ji pristatė Darbo santykių komisijos 2021 m. lapkričio 11 d. posėdžio nutarimą ir išdėstė darbdavių pusės argumentus dėl siūlymo pakeisti formuluotę:

„1. Darbdaviai ir profesinės sąjungos pritarė Vyriausybės atstovų išsakytam siūlymui, kad šiame projekte siūlomas nustatyti reguliavimas būtų nustatomas ne Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 18 str. 4 dalimi, bet Šeimos stiprinimo įstatymo 6 straipsnis atitinkamai būtų papildytas nauju punktu.

2. Darbdavių ir profesinių sąjungų atstovai siūlo tikslinti formuluotę:

„Valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, ~~jeigu juose patvirtinta ne mažiau kaip 100 valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ar valstybės pinigų fondų, pareigybių, įvertinus poreikį, turi gali~~ būti įrengti vaikų valandinės priežiūros kambariai. Kitoms įstaigoms, organizacijoms ir įmonėms rekomenduojama įrengti tokius kambarius pagal poreikį. Minimalius reikalavimus vaikų valandinės priežiūros kambariui nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.“

3. Vyriausybės atstovai (SADM) savo galutinę poziciją dėl formuluotės patikslinimo pateiks 2021-11-16 DSK posėdyje.“

Taip pat ji informavo, kad 2021 m. lapkričio 16 d. Darbo santykių komisijos posėdyje šiuo klausimu buvo nutarta: „Fiksuoti, kad:

1. Vyriausybės atstovai nepritaria, kad būtų keičiama formuluotė; siūlo, kad šiame projekte siūlomas nustatyti reguliavimas būtų nustatomas ne Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 18 str. 4 dalimi, bet Šeimos stiprinimo įstatymo 6 straipsnis atitinkamai būtų papildytas nauju punktu.

2. Profesinių sąjungų atstovai pritaria ir darbdavių, ir Vyriausybės pasiūlytomis formuluotėms.

3. Darbdavių atstovai siūlo tikslinti formuluotę:

„Valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, ~~jeigu juose patvirtinta ne mažiau kaip 100 valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ar valstybės pinigų fondų, pareigybių, įvertinus poreikį, turi gali~~ būti įrengti vaikų valandinės priežiūros kambariai. Minimalius reikalavimus vaikų valandinės priežiūros kambariui nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.“

Vytautas Šilinskas apibendrina pozicijas sakydamas, kad Trišalė taryba bendru sutarimu pritaria, kad šiame projekte siūlomas nustatyti reguliavimas būtų nustatomas ne Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 18 str. 4 dalimi, bet Šeimos stiprinimo įstatymo 6 straipsnis atitinkamai būtų papildytas nauju punktu. Taip pat darbdavių ir profesinių sąjungų atstovai siūlo tikslinti formuluotę, kad „*įvertinus poreikį, gali būti*“, o Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovai mano, kad „*turi būti*“ ir siūlo palikti esamą formuluotę.

NUTARTA. Fiksuoti, kad:

1. Lietuvos Respublikos trišalė taryba bendru sutarimu pritaria, kad Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIVP-845 siūlomas nustatyti reguliavimas būtų nustatomas ne Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 18 str. 4 dalimi, bet nauju punktu atitinkamai būtų papildytas Šeimos stiprinimo įstatymo 6 straipsnis.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovai siūlo palikti šiame projekte siūlomą formuluotę.

3. Darbdavių organizacijų ir profesinių sąjungų organizacijų atstovai siūlo tikslinti formuluotę:

„Valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, ~~jeigu juose patvirtinta ne mažiau kaip 100 valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ar valstybės pinigų fondų, pareigybių, įvertinus poreikį, turi gali~~ būti įrengti vaikų valandinės priežiūros kambariai. Minimalius reikalavimus vaikų valandinės priežiūros kambariui nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.“

2. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimo dėl Darbo kodekso 112 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIVP-843 siūlomo teisinio reguliavimo.

Aurelija Maldutytė pristatė Darbo santykių komisijos 2021 m. lapkričio 11 d. posėdžio nutarimą:

„1. Vyriausybės atstovai iš esmės pritaria Darbo kodekso 112 straipsnio 4 d. pakeitimui, tačiau siūlo tikslinti jo formuluotę, atliekant redakcinio pobūdžio pakeitimus, t. y. atsakant žodžių „kurie grįžta į darbą nepasibaigus atostogoms vaikui prižiūrėti“ ir įrašant žodžius „kurie augina vaikus iki 3 metų“.

2. Profesinių sąjungų ir Lietuvos pramonininkų konfederacijos atstovai iš esmės pritaria Darbo kodekso 112 straipsnio 4 d. pakeitimui.

3. Apie Lietuvos darbdavių konfederacijos ir Asociacijos „Investuotojų forumas“ nuomonę dėl Darbo kodekso 112 straipsnio 4 d. pakeitimo Komisijos pirmininkė informuos 2021-11-16 Darbo santykių komisijos posėdžio metu.“

Taip pat ji pristatė 2021 m. lapkričio 16 d. Darbo santykių komisijos posėdžio nutarimą ir išdėstė nepritarimo argumentus. Buvo nutarta:

„Fiksuoti skirtingas socialinių partnerių nuomones dėl Darbo kodekso 112 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIVP-843 siūlomo teisinio reguliavimo:

1. Lietuvos darbdavių konfederacijos ir asociacijos „Investors‘ Forum“ atstovai nepritaria projekte Darbo kodekso 112 straipsnio pakeitimui.

2. Profesinių sąjungų ir Lietuvos pramonininkų konfederacijos atstovai iš esmės pritaria Darbo kodekso 112 straipsnio 4 d. pakeitimui.“

Vytautas Šilinskas paklausė, ar Trišalė taryba pritaria pateiktoms Darbo santykių komisijos išvadoms.

Inga Ruginienė priminė, kad Trišalę tarybą sudaro trys šalys, todėl turėtų būti formuluojamos trijų šalių pozicijos, kartais jos gali būti skirtingos šalies viduje, bet ne atskirų organizacijų nuomonės.

Kęstutis Juknis pritarė Ingos Ruginienės nuomonei ir taip pat nurodė, kad profesinės sąjungos pritaria šiam siūlomam Darbo kodekso straipsnio pakeitimui.

Sigitas Gailiūnas informavo, kad Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija nepritaria siūlomam Darbo kodekso 112 straipsnio 4 d. pakeitimui.

Artūras Telmentas sakė, kad Lietuvos pramonininkų konfederacija gal ir neprieštarautų, jei šis pakeitimas būtų taikomas tik viešajame sektoriuje, nes privačiam sektoriui nesant kompensacinio mechanizmo tai būtų didelė našta, todėl šios idėjos LPK nepalaiko.

Vytautas Šilinskas apibendrina, kad fiksuojamos skirtingos nuomonės: darbdavių organizacijos nepritaria, o profesinių sąjungų organizacijos ir Vyriausybės atstovai pritaria pasiūlymui.

NUTARTA. Fiksuoti skirtingas socialinių partnerių nuomones dėl Darbo kodekso 112 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIVP-843 siūlomo teisinio reguliavimo:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovai iš esmės pritaria Darbo kodekso 112 straipsnio 4 d. pakeitimui, tačiau siūlo tikslinti jo formuluotę, atliekant redakcinio pobūdžio pakeitimus, t. y. atsisakant žodžių „kurie grįžta į darbą nepasibaigus atostogoms vaikui prižiūrėti“ ir įrašant žodžius „kurie augina vaikus iki 3 metų“.

2. Profesinių sąjungų organizacijų atstovai pritaria Darbo kodekso 112 straipsnio 4 d. pakeitimui.

3. Darbdavių organizacijų atstovai nepritaria siūlomam Darbo kodekso 112 straipsnio 4 d. pakeitimui.

3. SVARSTYTA. Dėl Trišalės tarybos išvadų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui (Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. rugsėjo 22 d. sprendimas Nr. SV-S-197 „Dėl įstatymų projektų išvadų“):

3.1. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 52 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-210 (2).

Aurelija Maldutytė pristatė Darbo santykių komisijos 2021 m. lapkričio 11 d. posėdžio nutarimą: „Fiksuoti skirtingas socialinių partnerių nuomones dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 52 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-210 (2):

- Vyriausybės, darbdavių ir Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ atstovai nepritaria įstatymo projektui, kadangi siūlomos nuostatos yra perteklinės;

- Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos atstovai pritaria įstatymo projektui.

Kristina Krupavičienė informavo, kad po bendro profesinių sąjungų pasitarimo nutarta pritari įstatymo projektui.

NUTARTA: Fiksuoti skirtingas socialinių partnerių nuomones dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 52 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-210 (2):

- Profesinių organizacijų atstovai pritaria įstatymo projektui;

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir darbdavių organizacijų atstovai nepritaria įstatymo projektui, kadangi siūlomos nuostatos yra perteklinės.

3.2. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-784.

Aurelija Maldutytė informavo apie 2021 m. lapkričio 11 d. Darbo santykių komisijos posėdyje priimtus sprendimus. Posėdyje buvo nutarta fiksuoti skirtingas socialinių partnerių nuomones dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-784: darbdavių atstovai nepritarė įstatymo projektui; Vyriausybės atstovai siūlė tobulinti įstatymo projektą ir siūlo alternatyvų variantą, kurį pateikė 2021-11-11 Lietuvos Respublikos Vyriausybei išvados projektu; profesinių sąjungų atstovai savo nuomonę dėl įstatymo projekto pažadėjo pateikti 2021-11-16 Darbo santykių komisijos posėdžio metu. Taip pat ji papildė sakydama, jog darbdavių atstovai nepritaria įstatymo projektui ir alternatyviems projektams.

Taip pat Darbo santykių komisijos pirmininkė informavo apie 2021 m. lapkričio 16 d. Darbo santykių komisijos posėdyje priimtus sprendimus. Posėdyje buvo nutarta fiksuoti skirtingas socialinių partnerių nuomones dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-784: darbdavių atstovai nepritaria įstatymo projektui ir alternatyviems projektams; profesinių sąjungų atstovai pritaria Vyriausybės atstovų pasiūlymui, kuriame siūloma tobulinti įstatymo projektą ir siūlomas alternatyvus variantas, kuris pateiktas 2021-11-11 Lietuvos Respublikos Vyriausybei išvados projektu.

Aurelija Maldutytė sakė, kad aiškinamajame šio projekto rašte buvo nurodyta, kad „verslo sąlygoms ir plėtrai tokie pakeitimai neturi neigiamos įtakos“, bet pasakyta, kad „rengiant įstatymo projektą specialistų vertinimų ir išvadų negauta“. Ji, kalbėdama Lietuvos darbdavių konfederacijos vardu, pabrėžė šio pasiūlymo įtaką verslui, nurodė atliktus savarankiškus skaičiavimus ir kalbėjo apie labai dideles papildomas išlaidų sumas verslui. Ji siūlė šeimos skatinimo modelio nepainioti su darbo santykiais ir su Darbo kodeksu. Taip pat siūlytų, kad mamadieniai būtų finansuojami iš Valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų ir nurodė, kad atsakingi turėtų būti ne tik darbdaviai. Minėjo Lietuvos banko pristatytas skaidres apie demografinę padėtį, kuriose pateikiama informacija, kad Lietuvoje gimstamumas atitinka ES vidurkį.

Ingos Ruginienės nuomone, verslui būtų tik teigiamas poveikis, sakė, kad per metus suteiktos keturios laisvos dienos darbuotojui būtų maža darbdavių indėlio dalis šeimos ir darbo santykių derinimui.

Kristina Krupavičienė pritarė Ingos Ruginienės pasisakymui, kalbėjo apie darbo kodekso nuostatą dėl darbdavių iniciatyvos padėti darbuotojui vykdyti jo šeiminius įsipareigojimus. Ji atkreipė dėmesį į Lietuvos demografinę padėtį ir gimstamumo skatinimą. Sakė nesutinkanti, kad nereikia painioti darbo santykių ir šeimos, pabrėžė, kad tai yra bendras dalykas. Kvietė darbdavius lanksčiau žiūrėti į šeimos ir darbo santykių derinimą.

Emilis Ruželė padėkojo Aurelijai Maldutytei už pozicijos pristatymą ir sakė ją palaikantis. Taip pat pasiūlė ateityje Trišalėje taryboje nesvarstyti teisės akto projekto, jei jo aiškinamajame rašte bus parašyta, kad verslui nėra jokios įtakos, akcentuodamas, kad tai yra nepagarba verslui.

Kęstutis Juknis sakė, kad LPS „Sandrauga“ palaiko LPSK poziciją. Atkreipė dėmesį, kad Lietuva yra socialiai atsakinga valstybė, tačiau kalbėjo apie užregistruotos Kelių priežiūros kolektyvinės sutarties nuostatas dėl darbo laiko. Išsakė nuomonę, kad darbdavio pareiga rūpintis darbuotojais ir paminėjo Darbo kodekso 28 straipsnio 3 dalį. Taip pat kėlė klausimą, kodėl darbdaviai nenori sudarinėti kolektyvinių sutarčių.

Artūras Telmentas informavo, kad Lietuvos pramonininkų konfederacija nepritaria įstatymo projektui ir pateikė argumentus. Akcentavo, kad reikalingas kompleksinis požiūris.

Sigitas Gailiūnas pasisakė dėl suminės darbo laiko apskaitos taikymo įmonėse. Mano, kad mamadienių ir tėvadienių apmokėjimui turėtų būti naudojamos ne tik darbdavių lėšos, konkrečios įmonės lėšos, bet dėl mokėjimo turėtų būti solidariai pasidalinta. Pasisakė apie profesinių sąjungų turimus biudžetus bei kalbėjo apie darbdavių rūpestį darbuotojais.

Vytautas Šilinskas apibendrina diskusijas: nepritariama Lietuvos Respublikos darbo kodekso 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-784. Dėl alternatyvaus Vyriausybės pasiūlymo pozicijos išsiskyrė: darbdavių organizacijų atstovai jam nepritaria ir pateikia argumentus, kad tai kainuotų, o profesinių sąjungų atstovai ir Vyriausybės atstovai pritaria alternatyvai.

NUTARTA: Fiksuoti skirtingas socialinių partnerių nuomones dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 138 straipsnio pakeitimo Įstatymo projekto Nr. XIVP-784:

- Darbdaviai nepritaria nei įstatymo projektui, nei Vyriausybės atstovų pasiūlytiems alternatyviems siūlymams, kurie įforminti Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvados projekte;

- profesinių sąjungų atstovai ir Vyriausybės atstovai pritaria Vyriausybės atstovų pasiūlymui tobulinti įstatymo projektą alternatyviu variantu, pateiktu Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvados projekte.

Vytautas Šilinskas dėl 4 darbotvarkės klausimo „Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimas dėl Darbo kodekso 217 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-928 ir Darbo kodekso 47 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1024 teisinio reguliavimo“ paankstinto svarstymo laiko neprisijungus pranešėjams pasiūlė svarstyti 5 darbotvarkės klausimą „Dėl sveikatos sistemos reformos“, o vėliau grįžti prie 4 darbotvarkės klausimo.

4. SVARSTYTA. Dėl sveikatos sistemos reformos.

Odet Vitkūnienė, Sveikatos apsaugos ministerijos Asmens sveikatos departamento direktorė, pristatė skaidres „Kompetencijų centrų ir regioninio bendradarbiavimo modeliu pagrįstos asmens sveikatos priežiūros įstaigų tinklo vystymas“ (*skaidrės pridedamos*).

Inga Ruginienė atkreipė dėmesį į šeimos gydytojų kasdienybę ir didelius jų darbo krūvius ir klausė, kokie veiksmai planuojami, kurie pagerintų pirminės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę. Taip pat klausė apie pokyčių finansavimą, t. y. kiek konkrečiai bus finansuojami privatus ir viešasis sveikatos srities sektoriai.

Odet Vitkūnienė pritarė, kad yra problema dėl šeimos gydytojų krūvių, administracinės naštos ir pacientams skiriamo laiko, todėl siūloma, kad jiems padėti turėtų kiti komandos nariai, ypač dėl lėtinių ligų.

Edita Laurinavičienė, Sveikatos apsaugos ministerijos Europos Sąjungos paramos skyriaus vedėja, atsakė dėl investicinių principų ir pabrėžė, kad nėra ir nebuvo išankstinio lėšų skirstymo pagal įstaigų nuosavybės formą, t. y. privačioms ar valstybinėms įstaigoms. Informavo, kad investicinės lėšos yra skiriamos paslaugai, o tikslas yra pagerinti paslaugų prieinamumą ir kokybę.

Kęstutis Juknis atkreipė dėmesį, kad Trišalės tarybos nariams iš anksto nebuvo pateikta šio klausimo medžiaga. Jis klausė, ar po reformos įgyvendinimo žmonėms sumažės PSD.

Odet Vitkūnienė atkreipė dėmesį, kad sveikatos sistema Lietuvoje lyginant su kitomis ES šalimis yra finansuojama nepakankamai, trūksta lėšų inovacijoms. Kalbėjo, kad lėšos proporcingai didinamos tiek paslaugoms, tiek vaistų kompensavimui, tiek kitoms reikmėms.

Kristina Krupavičienė pasisakė apie didesnę biudžeto persikirstymą sveikatos sistemai. Atkreipė dėmesį, kad šioje reformoje turėtų būti skiriamas dėmesys personalui, jo parengimui inovatyviais kursais. Kalbėjo apie numatomą stacionarų uždarymą, klausė, koks bus darbuotojų likimas, ypač regionuose. Tuo pačiu tačiau džiaugėsi, kad šiuo metu yra veikiančios

ligoninės. Kalbėjo, kad greičiau paslaugas galima gauti tik privačiuose medicinos centruose. Klausė, ar būtina sveikatos sistemos reforma būtent šiuo metu, kai yra pandemija.

Odetą Vitkūnienė pasisakė apie ES lėšas, numatomas investicijas į žmones. Nurodė, kad apie žmogiškuosius resursus ir planuojamas jų motyvacinės priemonės būtų galima diskutuoti kituose susitikimuose. Ji patikino, kad SAM neketina uždaryti nei vienos ligoninės, o stacionariųjų paslaugų transformacija į dienos paslaugas geriausiu atveju prasidės 2023 m. balandžio mėn.

Emilis Ruželė informavo, kad „Investors“ forum“ palaiko šią reformą, o dėl detalių galima diskutuoti. Pabrėžė, kad ir greitai, ir kokybiškai nieko negalima atlikti. O pasak tyrimo, žmonės prioritetą teikia kokybei.

Dalia Jakutavičė klausė, ar kitose užsienio valstybėse privatus sektorius finansuojamas iš biudžeto lėšų, t. y. ar privačių kinikų paslaugos finansuojamos iš valstybės biudžeto.

Kristina Krupavičienė paprašė, kad Sveikatos apsaugos ministerija surengtų atskirą diskusiją su profesinėmis sąjungomis dėl žmogiškųjų resursų, kad būtų pateikta daugiau informacijos apie investicijas į žmogiškuosius resursus.

Ričardas Garuolis nurodė, kad dėl mažų atlyginimų trūksta slaugytojų, reikia didinti atlyginimus.

Vytautas Šilinskas priminė Tarptautinio valiutos fondo Lietuvai siūlomas būtinas reformas sveikatos apsaugos ir švietimo srityse.

Odetą Vitkūnienė pabrėžė, kad yra iššūkių, nes sveikatos sistemos įstaigų tinklas yra per didelis, apsilankymų per daug, o žmonių sveikatos rodikliai yra prasti. Sakė, kad galima bus kartu su kolegomis suorganizuoti atskirą susitikimą dėl žmogiškųjų išteklių.

Edita Laurinavičienė informavo, kad Lietuva naujoje finansinėje perspektyvoje su Europos Komisija prevencinėms veikloms ir pilotinių modelių išbandymui, diegimui bei kvalifikacijos tobulinimui yra suderėjusi 196 mln. eurų., iš kurių 14 mln. eurų yra numatyta sveikatos priežiūros specialistų pritraukimui į sveikatos įstaigas, o apie 25 mln. eurų papildomai yra numatyta sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos tobulinimui. Taip pat akcentavo, kad kartu su ES lėšomis yra ir valstybės užsakymas specialistų rengimui, ES lėšos yra papildomos investicijos prie planuojamų ir vykdomų valstybės priemonių.

Odetą Vitkūnienė nurodė, kad pagal Sveikatos draudimo įstatymą, Lietuva yra pasirinkusi tokį modelį, kad nelabai svarbu yra paslaugos teikėjas pagal nuosavybės formą, o ar toks modelis yra geras, galima diskutuoti. Informavo, kad užsienio šalys yra pasirinkusios labai skirtingus sveikatos draudimo modelius, nurodė Vokietijoje, Austrijoje ir esančius atskirus slaugos draudimus. Apibendrindama ji sakė, kad nėra siūloma uždaryti įstaigų, bet savivaldybių yra prašoma pasiūlyti gyventojams kitą paslaugų spektrą ir inovatyvius modelius. Pabrėžė, kad daugiau informacijos galima rasti Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėje.

Aurelija Maldutytė padėkojo už pristatymą ir pasidžiaugė reforma, kad einama gerėjimo linkme. Klausė, kodėl vienos įstaigos priklauso Sveikatos apsaugos ministerijai, o kitos – savivaldybėms.

Odetą Vitkūnienė kalbėjo apie Sveikatos įstaigų įstatymą ir Vietos savivaldos įstatymą. Pabrėžė, kad kai kurios savivaldybės iš dalies nepasirengusios keisti valdyseną, todėl į 5 administracinių centrų ligonines SAM pasisiūlė į dalininkus, šiuo metu vyksta derybos dėl to. Apibendrindama ji sakė sutinkanti, kad kokybės kartelę yra kur kelti.

NUTARTA. Išklaudyta informacija dėl sveikatos sistemos reformos.

5. SVARSTYTA. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimas dėl Darbo kodekso 217 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-928 ir Darbo kodekso 47 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1024 teisinio reguliavimo.

Rasa Budbergytė pristatė siūlomą Darbo kodekso 217 straipsnio pakeitimą:

1 straipsnis. 217 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 217 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Darbo ginčų komisijoje darbo ginčai dėl teisės nagrinėjami nemokamai. **Darbuotojo patirtos bylinėjimosi išlaidos, susijusios su ginčo neteisminio sprendimo procedūra (įskaitant būtinas ekspertizės ar laboratorinių tyrimų išlaidas, išlaidas advokato ar advokato padėjėjo pagalbai apmokėti ir vertimo išlaidas), priteisiamos darbuotojo naudai iš darbdavio proporcingai patenkintų darbuotojo reikalavimų daliai.**“

Seimo narė nurodė, kad šiuo metu Darbo kodekso 217 str. 3 dalyje numatyta, kad Darbo ginčų komisijoje darbo ginčai dėl teisės nagrinėjami nemokamai ir ginčo šalių patirtos bylinėjimosi išlaidos nepriteisiamos. Tačiau tokia situacija, anot jos yra neteisinga darbuotojo, silpnesniosios šalies atžvilgiu, nes esant sudėtingesniai darbo ginčiui, apsiginti be kvalifikuotos pagalbos yra sudėtinga. Pasisakė apie nelygiavertiško atstovavimo atvejus. Mano, kad siūloma pataisa situaciją keistų iš esmės. Ji kvietė įteisinti siūlomas XXI a. naujoves, nebijant, kad bus pažeisti stipresnės pusės, t. y. darbdavių, interesai. Taip pat ji atkreipė dėmesį, kad pagal turimus Valstybinės darbo inspekcijos duomenis, paskutinįjį pusmetį Darbo ginčų komisijų darbo krūvis yra sumažėjęs per pusę. Ji nurodė, kad valstybės pareiga yra užtikrinti darbuotojui saugumą darbo santykiuose.

Vytautas Šilinskas pasiūlė klausimą perduoti Darbo santykių komisijai ir kitame posėdyje grįžti su išvadomis. Jis priminė, kad iki 2017 m. šios išlaidos buvo atlyginamos, jei darbuotojai arba darbdaviai kreipdavosi į teismą. Keičiant Darbo kodeksą, Seime buvo priimtas pakeitimas ir išlaidos nekompensuojamos nei vienai pusei. Sakė, kad socialiniams partneriams reiktų diskutuoti, ar vėl nereikėtų šių išlaidų kompensuoti vienokiu ar kitokiu būdu vienai ar abiem pusėms.

Rasa Budbergytė ir Trišalės tarybos nariai pritarė pasiūlymui.

Aleksandro Posochovo nuomone, šis klausimas reikalauja labai plačių diskusijų.

Kęstutis Juknis pritarė, kad būtų projektas būtų perduotas Darbo santykių komisijai ir siūlė pasvarstyti, kad galbūt kai kuriais atvejais (paminėjo mobingo, diskriminacijos atvejus) patirtas bylinėjimosi išlaidas galėtų prisiteisti tik darbuotojai.

Dalia Jakutavičė pritarė išsamesniam klausimo nagrinėjimui Darbo santykių komisijoje. Kalbėjo, kad kai išlaidos buvo kompensuojamos, abi pusės advokatai gindavo labiau, o po pakeitimų advokatų sumažėjo tiek darbuotojų, tiek darbdavių pusėse.

Mindaugas Lingė informavo, kad yra parengtas Darbo kodekso 47 straipsnio (toliau – DK 47 str.) pakeitimo įstatymo projektas, kuriame siūloma tobulinti teisinį reguliavimą susijusį su prastovų apmokėjimu bei paskelbimo teisėtumu. Jis nurodė, kad šis pasiūlymas kilo iš praktikos, kai Valstybinei darbo inspekcijai yra sunku įrodyti kai kuriuos dalykus, nes DK 47 str. yra palikta spragų. Jis trumpai pristatė pagrindinius pasiūlymus ir motyvus. Pirmasis pasiūlymas – prastovos paskelbimo pagrindai, t. y. turi būti patikslinanti sąlyga –įvesti papildomi ribojimai, o ne tik paskelbta ekstremali padėtis. Antrasis pasiūlymas – tikslinantis teismų praktiką (dėl apmokėjimo už prastovas), - siūloma numatyti, kad darbuotojui už visą prastovos laiką turi būti mokama ne mažiau kaip 1 MMA, o ne tik už pirmą prastovos mėnesį. Trečiasis siūlymas yra susijęs su dalinių prastovų reglamentavimo tvarka, t. y. dalinė prastova gali būti skelbiama, kai sumažinama ne mažiau kaip 40 proc. darbuotojų darbo laiko normos. Siūlomas lankstumas – skaičiuoti galima ir valandomis, ir dienomis. Taip pat turėtų būti numatytas darbo laiko pradžios ir pabaigos fiksavimas iš anksto. Ketvirtas siūlymas – informavimo apie prastovą klausimas, siūloma, kad informuojama būtų prieš vieną darbo dieną iki prastovos paskelbimo. Penktas siūlymas – siūloma, kad Valstybinė darbo inspekcija galėtų naudotis Sodros informavimo sistema. Seimo narys pabrėžė, kad rengiant šiuos siūlymus, buvo konsultuotasi tiek su Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos specialistais, tiek su jos pavaldžių įstaigų atstovais. Taip pat nurodė, kad Trišalės tarybos nuomonė yra svarbi.

Vytautas Šilinskas pabrėžė, kad situacija reikalavo priimti greitus skubius sprendimus, o šiuo metu jau galima pakoreguoti galiojančias nuostatas. Pasiūlė klausimą perduoti Darbo santykių komisijai.

Inga Ruginienė pritarė siūlymui dėl klausimo perdavimo į Darbo santykių komisiją, tačiau prašė paaiškinti, kodėl projekte yra keičiamas darbo krūvis, t. y. iš skaičiavimo dienomis pereinama į procentinę išraišką ir ar ji teisingai supratusi, kad siūlomu pakeitimu bloginama darbuotojų padėtis. Kalbėjo, kad apie galimas situacijas, kai darbdaviai darbuotojams išdėlios po kelias darbo valandas į dieną tokiu būdu blogindami darbuotojų sąlygas.

Vytautas Šilinskas pakomentavo skaičiavimą ir paaiškino, kad pagal siūlomą įstatymo projektą darbuotojų padėtis dėl dalinės prastovos netgi gerėja.

Mindaugas Lingė taip pat nesutiko, kad darbuotojų padėtis yra pabloginama ir nurodė, kad daugelyje vietų darbuotojų padėtis kaip tik yra gerinama ir atsiranda daugiau aiškumo.

Artūras Telementas sakė, kad Lietuvos pramonininkų konfederacija nepitaria DK 47 straipsnio 3 dalies 1 punkto pakeitimui ir nurodė argumentus pateikdamas pavyzdį apie įmones, kurių veikla yra nenutrūkstama.

Mindaugas Lingė padėkojo už pastabą ir pabrėžė išimtinių atvejų identifikavimo svarbą, dėl kurių reikia diskutuoti.

Kęstutis Juknis siūlė, kad prastovos paskelbimo terminai, laikas ir kitos sąlygos galėtų būti nustatomi kolektyvinėse sutartyse, atsižvelgiant į įmonių specifiką.

Dalia Jakutavičė klausė, ar tai yra dalinė prastova ir kaip turėtų būti apmokama, kai darbuotojas dirba kas antrą savaitę.

Aurelija Maldutytė pasisakė apie dalinės prastovos apmokėjimo taikymą, kai įmonės šią nuostatą skirtingai suprato ir skirtingai ją taikė, todėl reiktų ir šiame projekte esančias dviprasmybes dėl MMA ištaisyti.

Vytautas Šilinskas pritarė, kad visada reikia ieškoti interesų balanso. Jis sakė, kad logiškiausia būtų ištaisyti ir parašyti, kad „ne mažiau nei minimali alga“, o ne mėnesinė minimali alga.

Vita Baliukevičienė priminė, dėl ko atsirado ši nuostata. Taip pat pakomentavo, procentinės išraiškos atsiradimo poreikį. Paaiškino, kad pasiūlymas pranešti apie prastovą prieš vieną darbo dieną iki prastovos paskelbimo yra reikalingas tam, kad būtų išvengta piktnaudžiavimo atvejų.

Vytautas Šilinskas apibendrinė, kad kitame Trišalės tarybos posėdyje bus grįžtama prie šio klausimo po Darbo santykių komisijos posėdžio ir išvadų.

NUTARTA. Klausimą dėl Darbo kodekso 217 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-928 ir Darbo kodekso 47 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1024 perduoti svarstyti Darbo santykių komisijai, jos išvadas pateikiant kitame Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdyje.

6. SVARSTYTA. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

Vytautas Šilinskas pasiūlė kitą posėdį surengti gruodžio 7 d.

Inga Ruginienė pasiūlė kitą datą – gruodžio 21 d. ir Trišalės tarybos nariai pasiūlymui pritarė.

NUTARTA. Kitą Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdį surengti 2021 m. gruodžio 21 d. 14.00 val.

Posėdžio pirmininkas

Vytautas Šilinskas

Posėdžio sekretorė

Valda Pranckuvienė